

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025 Luxemburgissa

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 23.-24.6.2025 Luxemburgissa. Kokouksessa Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä. Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa.

Komissio esittelee tiedonantonsa kestävästä kalastuksesta EU:ssa, joka sisältää suuntaviivoja kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseksi vuodelle 2026. Suomi kannattaa sitä, että komissio perustaa ehdotuksensa vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksista kestävän enimmäistuoton tavoitteeseen, kalakantoja koskeviin monivuotisiin suunnitelmiin ja tieteelliseen neuvoon. Lisäksi tulee noudattaa neuvoston vuonna 2023 tekemiä ratkaisuja TAC:ien vahvistamisessa kalakannoille, jotka ovat pienentyneet alle tavoitetason. Tällä tavalla varmistetaan sekä ekologinen että sosioekonominen kestävyys.

Maatalous- ja kalastusneuvosto käy periaatekeskustelun asetusehdotuksesta liittyen yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseen. Suomi tukee komission tavoitteita yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Puheenjohtajavaltio Puola esittelee maatalous- ja kalastusneuvostolle edistymisraportin asetusehdotuksesta, joka koskee eläinten suojelua kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä asetusehdotuksesta, joka koskee kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia. Suomi ottaa edistymisraportit tiedoksi.

Maatalous- ja kalastusneuvostossa on tarkoitus hyväksyä neuvoston yleisnäkemyks asetusehdotuksesta monitorointikehyksen perustamisesta resiliентtejä eurooppalaisia metsiä varten. Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa yleisnäkemyks maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTO 23.-24.6.2025 LUXEMBURGISSA

Esityslistan hyväksyminen
(mahd.) A-kohtien hyväksyminen
a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset
Komission tiedotusasia
Keskustelu

Tiedonanto kestävästä kalastuksesta EU:ssa: tilannekatsaus ja suuntaviivat vuodeksi 2026
Komissio esittelee
Keskustelu

Lainsäädäntökäsittelyt

Maataloutta koskeva koontiasetus
Periaatekeskustelu

Asetus eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana
Tilanneselvitys

Asetus kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja kaupan pitämisestä
Tilanneselvitys

Asetus seurantakehyksen perustamisesta selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten
Yleisnäkemys

Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

i) Asetus yhteisen markkinajärjestelyn muuttamisesta – tilannekatsaus

ii) Asetus hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä koskevien sääntöjen rajatylittävästä täytäntöönpanosta – tilannekatsaus

iii) Muutosasetus tiettyjen viinialalla ja maustettuihin viinituotteisiin sovellettavien kaupan pitämistä koskevien sääntöjen ja alakohtaisten tukitoimenpiteiden osalta – tilannekatsaus

iv) Asetus tietyillä uusilla genomiteknikoilla tuotetuista kasveista sekä niistä peräisin olevista elintarvikkeista ja rehuista – tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

b) Maaseudun uudistamista ja kehittämistä käsittelevä kongressi (Poznań, 8.–10. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

c) EU:n maksajavirastojen johtajien 57. kokous (Varsova 6.–7. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

d) BIOEAST/SCAR: korkean tason konferenssi tutkimuksesta ja innovoinnista (Varsova, 11.–12. kesäkuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

e) Konferenssi: Maatalouden tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävä hoito (Bryssel 15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

f) Konferenssi: Metsätalouden nykyiset haasteet (Varsova, 29.–30. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset – maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025 keskustelee kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua kokouksessaan 2.6.2025.

Suomen kanta

Suomi tukee komissiota meneillään olevien kauppasopimusneuvotteluprosessien pikaisessa loppuun saattamisessa. Olemassa olevia sopimuksia tulisi hyödyntää mahdollisimman hyvin ja laajasti toimeenpanon ja aktiivisten vienninedistämis toimien kautta. On tärkeää, että sopimusten vaikutuksia omaan tuotantoon seurataan aktiivisesti.

Kaupalla ja kotimaisella tuotannolla on molemmilla tärkeä rooli ruokaturvan takaamisessa. Kaupalla on myös keskeinen rooli siinä, miten pystymme luomaan ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä ruokajärjestelmän niin EU:n sisällä kuin globaalisti. Toimia, joilla vaikutetaan EU:n terveys- ja ympäristöstandardien soveltamiseen tuontituotteille tulisi arvioida tapauskohtaisesti.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltion antamien ennakkotietojen mukaan puheenjohtajavaltio toivoo ministeriltä poliittista keskustelua siitä, olisiko suotavaa työstää listaa yleisistä periaatteista ohjaamaan kauppasuhteita kolmansien maiden kanssa maatalouden alalla.

Esimerkkeinä puheenjohtaja on listannut seuraavia periaatteita:

- Kaupan vapauttamista maataloudessa koskevia ehdotuksia pitäisi edeltää kirjallinen vaikutusarvio.
 - Sopimuksiin ja asetuksiin, jotka laajentavat pääsyä EU:n markkinoille tulisi sisältyä kiinteänä elementtinä EU:n tuotantostandardien noudattaminen ja vaikuttava maataloutta koskeva suojalauseke suojaamaan markkinoita tuonnin liialliselta kasvulta.
 - GSP-kehiksen (yleinen tullietuusjärjestelmä) ulkopuolella myönnettäviin autonomisiin tullietuihin tulisi säännönmukaisesti liittyä vastavuoroisuuden periaate ja ne tulisi rajata poikkeustilanteisiin ja myöntää ainoastaan perusteellisen keskustelun jälkeen.
- Puheenjohtaja tiedusteleo olisiko periaatteiden vahvistaminen hyödyksi ottaen huomioon myös kauppaneuvottelujen viimeaikaisen kehityksen ja kysyy, olisiko muita kysymyksiä, joita pitäisi huomioida komission tukemiseksi neuvotteluissa.

WTO:n maatalousneuvottelut

Maailman kauppajärjestön (WTO) seuraava ministerikokous järjestetään 26.-29.3.2026 Yaundéssa Kamerunissa. Maatalousaiheita valmistellaan aiempaan tapaan maatalouskomitean erityisistunnossa, jonka puheenjohtajaksi valittiin huhtikuussa Pakistanin suurlähettiläs. Uusi puheenjohtaja on konsultoinut jäsenistöä ministerikokoukselle asetettavista tavoitteista. Erityisistunto kokoontuu seuraavan kerran kesäkuussa. Viejämaitten Cairns-ryhmä ja Afrikan maiden ryhmä ovat pyrkineet lähentämään kantojaan neuvottelujen edistämiseksi. Maatalous on keskeinen aihe ministerikokouksen valmistelussa.

Maatalouskomitean säännöllinen kokous, joka seuraa olemassa olevien sitoumusten toimeenpanoa kokoontuu myös kesäkuussa. Toukokuun alussa WTO:lla järjestettiin rettiitti kestävistä maataloudesta. Brasilian aloitteesta järjestettyyn rettiittiin osallistui edustajia alan kansainvälisistä järjestöistä.

EU:n ja Uuden-Seelannin välinen vapaakauppasopimus

EU:n ja Uuden-Seelannin välinen vapaakauppasopimus astui voimaan 1.5.2024. Sopimus poistaa tullit kaikelta EU:n maatalousvienniltä Uuteen-Seelantiin. EU:n tuonnissa herkkien tuotteiden, kuten naudanlihan, lampaanlihan, juuston, voin ja maitojauheen markkinoillepääsy toteutetaan avaamalla tullikiintiöitä Uudesta-Seelannista peräisin oleville tuotteille. Sopimus sisältää kestäviä ruokajärjestelmiä ja eläinten hyvinvointia koskevan kappaleen, jolla edistetään yhteistyötä maiden välillä.

EU:n ja Australian väliset vapaakauppaneuvottelut

Neuvottelut osapuolten välillä olivat jo edenneet loppuvaiheeseen, ja komission tavoitteena oli päättää neuvottelut heinäkuun 2023 loppuun mennessä. Neuvottelut kuitenkin lykkääntyivät. Australia on vaatinut suurempaa markkinoillepääsyä tärkeissä maatalouden vientituotteissaan: naudanliha, lampaanliha ja sokeri.

EU:n ja Mercosur-ryhmän väliset vapaakauppaneuvottelut

EU:n ja Mercosur-ryhmän välillä saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys vapaakauppasopimuksen kauppaoista jo kesällä 2019. Sopimuksen hyväksyminen ei kuitenkaan silloin edennyt. Osapuolet päätyivät neuvottelemaan erityisesti kestävästä kehityksestä koskevasta lisäinstrumentista.

Joulukuussa 2024 osapuolet ilmoittivat päässeensä sopuun kauppasopimuksesta, joka koostuu vuoden 2019 tuloksesta sekä sen jälkeen neuvotelluista osista. Sopimuksen

vuonna 2024 neuvotellut osat eivät juurikaan muuta aiemmin sovittuja myönnytyksiä markkinoillepääsyn osalta.

Saavutettu sopimus vapauttaa yli 90 prosenttia EU:n ja Mercosur-maiden välisestä kaupasta. Maatalouden tullinimikkeistä Mercosur vapauttaa 93 prosenttia 12 vuoden aikana. EU ei vapauta täysin maataloustuontia, vaan maatalouden herkkyydet huomioidaan tulli-kiintiöiden kautta. Sopimus pitää sisällään myös kattavan suojatoimimekanismin, joka koskee myös kiintiöiden alaisia tuotteita.

Joulukuussa valmistunut paketti sisältää uuden oikeudellisesti sitovan liitteen kestävän kehityksen määräyksistä, jonka tärkeimpänä fokuksena on metsäkato. Siihen on kirjattu muun muassa velvoite pysäyttää metsäkato vuoteen 2030 mennessä sopimusosapuolten alueella. Sopimuksen riitojenratkaisu sisältää erityisesti Mercosurin toiveesta ns. tasapainottamismekanismin sellaisia tilanteita varten, joissa toisen jäsenen sopimusvelvoitteiden ulkopuolinen toimenpide on aiheuttanut sen kauppaetujen menettämisen tai mitätöitymisen.

Oikeudellisen tarkastuksen ja käännösten jälkeen sopimusteksti etenee neuvoston ja Euroopan parlamentin käsiteltäviksi, mutta ajankohta ei ole vielä tiedossa.

Muut kauppasopimukset

Neuvottelut vapaakauppasopimuksista jatkuvat Indonesian ja Intian kanssa. Thaimaan keskeytyksessä olleet neuvottelut on myös aloitettu uudelleen. Nopeita tuloksia ei kuitenkaan liene odotettavissa. Neuvottelut Filippiinien kanssa on myös tarkoitus aloittaa jälleen. EU:n ja Chilen välisen sopimuksen päivittämisestä osapuolet pääsivät sopuun vuoden 2022 lopulla. Sopimus sisältää markkinoillepääsyn parannuksia maataloustuotteille. Osapuolet allekirjoittivat joulukuussa 2023 kehys sopimuksen ja väliaikaisen kauppasopimuksen, joista jälkimmäinen tuli voimaan tammikuussa 2025. Yli kymmenen vuotta väliaikaisesti sovellettu sopimus EU:n sekä Perun, Kolumbian ja Ecuadorin kanssa tuli hyväksytyksi syksyllä 2024, kun pitkäksi venynyt hyväksymisprosessi saatettiin päätökseen. Meksiko-sopimuksen modernisaatio odottaa vielä ratifiointia.

Autonomiset kauppatoimet

Ukrainalle myönnetyt yksipuoliset, määräaikaisten tullietuudet (ATM) erääntyivät 6.6.2025, jolloin määräaikaisten edut korvautuivat DCFTA-sopimukseen (pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet) sisältyvillä etuuksilla. Komission antamalla toimenpanoasetuksella säädetään sopimukseen sisältyvien kiintiöiden käyttöönotosta ja hallinnasta ja mahdollistetaan kaupan jatkuminen. Sopimuksen perusteella annettavat edut ovat kuitenkin autonomisesti myönnettyjä etuuksia heikkommat. EU ja Ukraina neuvottelevat DCFTA-sopimukseen sisältyvien tullialennusten laajentamisesta maiden välisessä kaupassa. Komission tarkoituksena on, että DCFTA-sopimuksen muutoksella Ukrainan toimijoille tarjotaan vakaa ja ennustettava EU-jäsenyyttä ennakoiva toimintaympäristö, joka huomioi EU:n viljelijöiden herkkyydet.

Toukokuussa 2024 EU päätti tuontitullien korottamisesta erälle venäläisille ja valko-venäläisille maataloustuotteille. Toimenpiteen tarkoituksena oli ehkäistä EU-markkinan epävakaus, estää Venäjän Ukrainalta varastaman viljan laiton vienti EU:hun ja estää Venäjää käyttämästä viljanviennistä saamia tuloja sodan rahoittamiseen. Tammikuussa 2025 komissio antoi ehdotuksen lisätulleista erälle maataloustuotteille ja tyypilannoitteille, joiden tullit nousevat asteittain kolmen vuoden aikana. Tullien korotuksella vähennetään EU:n riippuvuutta tuonnista Venäjältä ja Valko-Venäjältä. Asetus tulee voimaan neuvoston hyväksynnän ja julkaisun jälkeen. Asetus edellyttää komissiolta vaikutusten seurantaa.

Kiinan aloittamat polkumyynti- ja tasoitustullitutkinnot

Kesäkuussa 2024 Kiina ilmoitti EU:n sianlihaa ja muita syötäviä ruhonosia koskevan polkumyyntitutkinnon avaamisesta. Tutkinnon perusteena oli Kiinan karjanhoitoyhdistyksen tekemä kanne. Polkumyyntitutkinta on tarkoitus saada päätökseen vuoden kuluttua sen aloittamisesta. Toistaiseksi lisätulleja ei ole Kiinan taholta asetettu.

Elokuussa 2024 Kiina aloitti eräitä EU:n maitotaloustuotteita koskevan tasoitustullitutkinnon, joka koskee eräitä sekä EU-tason että kansallisen tason tukitoimia maitosektorille. Suomesta ei ole viety Kiinaan tutkinnon kohteena olevia tuotenimikkeitä. Sekä komissio että jäsenmaat toimittivat vastauksia tutkinnassa esitettyihin kysymyksiin. EU aloitti riitoratkaisumenettelyn mukaisen konsultaatioprosessin Kiinan aloittamista toimista, joihin ryhtymiselle se ei katso olevan laillisia perusteita. Joulukuussa Kiina ilmoitti myös naudanolikhaa koskevasta suojausmitutkinnasta, joka koskee kaikkia tuontimaita.

Yhdysvaltojen tullipolitiikka

Yhdysvaltojen vaikeasti ennakoitavat kauppapolitiikan toimet aiheuttavat epävarmuutta myös maatalousmarkkinoilla.

Huhtikuun alussa Yhdysvallat ilmoitti ns. vastavuoroisten tullien asettamisesta kauppakumppaneilleen, jotka toteutuessaan koskisivat myös maataloustuotteita. Toistaiseksi voimaan on tullut vain 10 % tullitaso, kun päätöksen täysimääräistä soveltamista lykättiin neuvotteluja varten heinäkuun 9. päivään saakka.

EU on päättänyt tuotteista, joille asetettaisiin vastatoimia Yhdysvaltojen aiemmin ilmoittamille tulleille teräs- ja alumiinituotteille sekä aloittanut kuulemisen laajemmasta vastatoimilistasta. Molempiin listoihin sisältyy Yhdysvaltojen maataloustuotteiden nimikkeitä. Vastatoimiin ei neuvottelujen aikana ole ryhdytty, mutta EU on aloittanut WTO:n riitoratkaisuun liittyvän konsultaatioprosessin.

Yhdysvallat on EU:n maatalousviennissä Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen toiseksi suurin vientimarkkina maataloustuotteille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2025

EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman, MMM/RO/EUKA, puh. 029 516 2475,
markus.schulman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/239/2025

Liitteet -

Viite -

Komission tiedonanto: Kestävää kalastusta EU:ssa, tilannekatsaus ja suuntaviivat vuodeksi 2026.

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23-24.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 23-24.6.2025 tiedonantonsa kestävästä kalastuksesta EU:ssa, tilannekatsauksen ja kalastusmahdollisuuksia koskevien ehdotusten antamisen suuntaviivoja vuodelle 2026. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee tiedonannosta.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedokseen komission esittelyn tiedonannosta.

Suomi kannattaa sitä, että komissio perustaa ehdotuksensa vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksista kestäväen enimmäistuoton tavoitteeseen, kalakantoja koskeviin monivuotisiin suunnitelmiin ja tieteelliseen neuvoon. Tapauksissa, joissa tieteellistä neuvoa ei ole saatavissa, olisi noudatettava ennalta varautumisen periaatetta.

Suomi edellyttää, että TAC:ien vahvistamisessa noudatetaan neuvoston vuonna 2023 tekemää linjausta, jonka mukaan TAC:t vahvistetaan monivuotisen suunnitelman artiklan 5 mukaisesti silloin, kun kalakanta on alle Btrigger -tason.

Pääasiallinen sisältö

Komission 7.6.2025 antaman tiedonannon keskeinen sisältö koskee niitä suuntaviivoja, joita komissio aikoo noudattaa valmistellessaan ehdotuksiaan vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksista.

Itämeren kalastusmahdollisuuksia koskeva ehdotus annetaan elokuun lopussa, Välimeren ja Mustanmeren vastaavat syyskuun puolivälissä ja Koillis-Atlantin ja Pohjanmeren lokakuun lopussa. Suurin osa Pohjanmeren ja Koillis-Atlantin kalastusmahdollisuuksista neuvotellaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Norjan kanssa loka-joulukuussa. Maatalous- ja kalastusneuvosto päättää ehdotuksista kokouksissaan loka- ja joulukuussa.

Itämeren kalakantoja koskevan ehdotuksensa antamisessa komissio tulee noudattamaan monivuotista suunnitelmaa (asetus 2016/1139) ja ehdottamaan MSY:n ja varovaisen lähestymistavan mukaisia kalastusmahdollisuuksia. Komissio voi käyttää suunnitelmaan sisältyviä Fmsy yläarvoja vahvojen kalakantojen osalta. Kun kalakanta on alittanut varotason komissio ehdottaa monivuotiseen suunnitelmaan sisältyviä korjaavia toimenpiteitä.

Komissio aikoo mahdollisuuksien mukaan siirtyä ehdottamaan monivuotisia TAC:eja niiden kalakantojen osalta, joita vain EU:n jäsenvaltioiden kalastajat hyödyntävät. Tämä lisäisi komission mukaan alan toimintaympäristön ennustettavuutta. Kyseiset kalakannat valitaan läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden, ICES:n ja sidosryhmien kanssa.

Komissio toteaa lisäksi, että kalakantoja hyödynnetään lisääntyvässä määrin tavoitellun Fmsy kalastuskuolevuuden perusteella. Kehitys on ollut myönteistä Välimerellä ja Mustallamerellä, mutta tilanne Itämerellä on pysynyt huolestuttavana. Komissio toteaa, että Itämeren heikolla tilalla on kielteinen vaikutus kalakantoihin. Komissio kehottaa jäsenvaltioita toimiin Itämeren tilan parantamiseksi.

Komissio arvioi, että EU:n kalastuslaivasto tulee laskeneiden polttoainekulujen vuoksi kannattavaksi vuonna 2025 ja että se työllistää noin 120 000 kalastajaa. Tiedonannossaan komissio käsittelee myös EU:n kalastuskapasiteetin ja kalastusmahdollisuuksien välistä tasapainoa, kalastuslaivaston sosioekonomista tulosta ja saaliiden purkamisvelvoitteen toimeenpanoa. Näiden velvoitteiden toimeenpanoon liittyy edelleen merkittäviä haasteita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 9-10.6.2025

EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Asiaan liittyen valtioneuvosto on antanut selvityksen (E kirje 46/2025 vp).

Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tiedonanto liittyy kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n 28.5.2025 antamiin tieteellisiin neuvoihin Itämeren kalakantojen TAC:sta vuodelle 2026, joista valtioneuvosto on antanut selvityksen, E kirje 46/2025 vp.

Asiakirjat

9750/25 PECHE 152 (COM(2025) 296 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, orian.bondestam@gov.fi, puh. 02951 6249

VAHVA-tunnus

EU/740/2025

Liitteet

Viite

Komission asetusehdotus muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) asetukseen (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 (YMP:n yksinkertaistaminen) - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

U 19/2025 vp

E 42/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 14.5.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muutoksista yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) asetukseen (EU) 2021/2115 koskien ehdollisuutta, suorien tukien ja maaseudun kehittämisen interventiotyyppejä ja sektoriohjelmia sekä vuotuisia tuloksellisuuskertomuksia sekä muutoksiksi asetukseen (EU) 2021/2116 koskien tiedon ja yhteentoimivuuden hallintamallia, maksujen keskeyttämistä, vuotuista tarkastus- ja hyväksymismenettelyä sekä tarkastuksia ja seuraamuksia (COM(2025) 236 final).

Ehdotuksen taustalla on komission puheenjohtaja von der Leyenin poliittiset suuntaviivat vuosille 2024–2029, Mario Draghin -kilpailukykyraportti sekä komission kilpailukyhykompassi. Ehdotus on osa komission sääntelyn yksinkertaistamista koskevaa kokonaisuutta. Komissio julkaisee vuoden 2025 aikana joukon Omnibus-paketteja ja muita yksinkertaistamisehdotuksia, joiden tarkoituksena on parantaa ja nopeuttaa EU:n politiikkojen ja säädösten toimivuutta EU:n kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Lisäksi ehdotuksen taustalla on komission 19.2.2025 antama tiedonanto maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM(2025) 75 final). Komission ehdotus on myös jatkumoa

vuoden 2024 maaliskuussa annetulle YMP:n yksinkertaistamispaketille (asetus (EU) 2024/1468).

Jatkokäsittelyn aikataulu

Ennakkotietojen mukaan käsittely neuvostossa pyritään viemään läpi nopeasti. Asia esiteltiin maatalous- ja kalastusneuvostolle 26.5.2025.

Komissio esitteli paketin 28.5.2025 maatalouden erityiskomitean (MEK) ja Antici yksinkertaistamistyöryhmän yhteiskokoukselle ja yhteiskokous jatkoi asetuksen käsittelyä 6.6.2025, jolloin jäsenvaltiot esittivät komissiolle kysymyksiä asetuksesta. Maatalouden erityiskomitea käsitteli asiaa ja valmisti maatalous- ja kalastusneuvoston kokousta kokouksessaan 10.6.2025.

Maatalous- ja kalastusneuvosto käy asiasta keskustelun kokouksessaan 23.-24.6.2025.

Suomen kanta

Suomen kantoja on tarkemmin valtioneuvoston U-kirjelmässä (U 19/2025 vp).

U-kirjelmän mukaisesti Suomi tukee komission tavoitteita yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Suomi katsoo, että muutosten yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin tulisi olla kohdennettuja, tarkkarajaisia ja tarkoituksenmukaisia, ja että niillä vähennettäisiin nimenomaan viljelijöiden hallinnollista taakkaa sekä erityisesti valvontoihin ja seuraamuksiin liittyvää raskautta. Suomi pitää tärkeänä, että eri toimin helpotettaisiin erityisesti aktiivisten ja ruuantuotantoon keskittyvien tilojen hallinnollista taakkaa. Suomi pitää tärkeänä, että muutokset toteutetaan siten, että niistä hallinnolle aiheutuvat kustannukset eivät ole suhteettomia tavoiteltaviin hyötyihin nähden (U 15/2024 vp).

Suomi näkee hyvänä, että komissio vastaa tilanteeseen usealla toimenpiteellä ja tarkastelee myöhemmin tämän vuoden aikana myös yhteisen maatalouspolitiikan ulkopuolista, sen toteuttamiseen liittyvää lainsäädäntöä.

Viljelijöiden taloudellista tilannetta ja hallinnollista taakkaa voidaan helpottaa sekä perusasetusten että alemman asteisen lainsäädännön muutoksilla (U 15/2024 vp).

Kokonaisarvion perusteella Suomi katsoo, että komission ehdottamat asetusten muutokset ovat pääosin Suomen hyväksyttävissä.

Suomi tukee nopeaa päätöksentekoa ehdotuksen hyväksymisessä, jotta se ehditään toimeenpanna jäsenvaltioissa niin, että muutokset ovat sovellettavissa mahdollisimman pian.

Suomi pitää tärkeänä, että toimeenpanoon, hallinnointiin, seurantaan ja arviointiin käytetään laadukasta dataa ja että tieto kerätään tuensaajien kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja lisäämättä hallinnollista taakkaa. Yhteen toimivuuden kehittäminen ja datan tehokkaampi hyödyntäminen ovat tavoitteita, joita Suomen viranomaiset pyrkivät edistämään. Suomi näkee, että komission ehdotus uudesta datahallinnon viranomaisesta loisi uusia velvoitteita. Suomi suhtautuuakin varauksella uuden datahallinnon viranomaisen perustamiseen eikä kannata viraston perustamista pakollisena. Suomi katsoo, että uuden viranomaisen perustaminen kuluvalle rahoituskaudella on haastavaa.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei vielä tätä muistiota laadittaessa ole toimittanut tausta-asiakirjaa neuvoston keskustelua varten. Ennakkotietojen mukaisesti puheenjohtajavaltio kysyy jäsenvaltioilta, miten ne näkevät mitkä ehdotuksen osat, jos mitkään, vaativat muutoksia ja missä määrin.

Yleistä ehdotuksesta

Ehdotuksen tavoite

Komissio pyrkii muutosehdotuksillaan parantamaan YMP:n lainsäädännön toimeenpanoa ja tarjoamaan nopeaa vastausta tunnistettuihin ongelmiin ja uusiin haasteisiin. Komissio pyrkii lisäämään jäsenvaltioiden joustavuutta ja vähentämään viljelijöiden taakkaa. Komissio pyrkii myös siihen, että viljelijät voisivat hyödyntää kaikkia YMP:n tarjoamia mahdollisuuksia.

Komissio pyrkii myös maatalouden ja ruoan vision tavoitteiden mukaisesti yksinkertaistamaan ja virtaviivaistamaan maataloille asetettuja vaatimuksia, jotta ne vastaisivat paremmin erilaisiin tilanteisiin ja maatalouden käytäntöihin. Lisäksi pyritään virtaviivaistamaan pienten ja keskisuurten tilojen tukijärjestelmiä ja parantamaan yleisesti kilpailukykyä sekä annetaan jäsenvaltioille lisää joustavuutta YMP:n strategiasuunnitelmien hallintaan.

Komission ehdotuksella pyritään edistämään digitalisaatiota ja datan hyödyntämistä yhteisessä maatalouspolitiikassa. Tehokkaampi tiedon hallinta pyrkii parantamaan hallinnon tehokkuutta ja päätöksentekoa. Tämä tukee maataloussektorin kilpailukykyä vähentämällä sääntelyyn liittyvää rasitetta viljelijätasolla.

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

YMP:n ehdollisuuden järjestelmä

Komission mukaan toimeenpanovuosien 2023–2024 saadut kokemukset osoittavat, että ehdollisuuden järjestelmä kaipaa lisää mukautusta. Komission mukaan kansallisten säännöksiin ja ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten (GAEC) välistä yhteyttä tulisi selkeyttää, jotta jäsenvaltioilla olisi enemmän joustavuutta erilaisten vaatimusten yhteensovittamisessa.

Komissio ehdottaa poikkeusta ehdollisuuden vaatimuksista YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen 28 artiklan mukaista tukea saaville tiloille eli pienille tiloille. Pienten tilojen ei siis tarvitsisi noudattaa ehdollisuuden vaatimuksia. Komissio perustelee ehdotusta sillä, että pienten tilojen hallinnoima maatalousmaan ala on rajallinen, vaikka tiloja on suhteessa paljon. Komission mukaan poikkeuksella voidaan kuitenkin vähentää hallinnointiin liittyviä kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Komissio ehdottaa myös, että luomuasetuksen (EU) 2018/848 mukaisesti sertifioitujen tilojen eli luomutilojen katsotaan noudattavan ehdollisuuden vaatimuksia GAEC 1 (pysyvä nurmi), GAEC 3 (sängin polttoa koskeva kieltö), GAEC 4 (suojakaistat vesistöjen varrella), GAEC 5 (suojakaistat kaltevilla mailla), GAEC 6 (vähimmäismaanpeite) ja GAEC 7 (viljelykierto).

Komissio ehdottaa pysyvän nurmen määritelmään (strategiasuunnitelma-asetuksen 4 artikla) muutosta, jossa jäsenvaltio voisi pidentää pysyväksi nurmeksi muodostumisen viiden vuoden määräaikaa seitsemäksi vuodeksi. Lisäksi komissio ehdottaa muutosta

pysyvän nurmen vähenemisen raja-arvoon (GAEC 1), joka laukaisee ennallistamisvelvoitteen pysyviksi nurmialueiksi. Raja-arvo muuttuisi 5 %:sta 10 %:iin. Komission mukaan näin voitaisiin ottaa paremmin huomioon tilojen rakenteelliset muutokset erityisesti tilanteissa, joissa kotieläintilat ovat vaihtaneet tuotantosuuntaa.

Komissio ehdottaa muutosta GAEC 4 -vaatimukseen (suojakaistat vesistöjen varrella). Jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus paremmin yhdenmukaistaa vesistöjen määritelmää kansallisen lainsäädännön vesistöjen määritelmän kanssa edellyttäen, että kansallinen määritelmä on linjassa GAEC 4 -vaatimuksen päätavoitteen kanssa.

Pienten tilojen tukijärjestelmä

Komissio ehdottaa pienten tilojen tukijärjestelmään muutosta, jossa jäsenvaltiot voisivat myöntää suoria tukia pienille tiloille kertakorvauksena enimmillään 2 500 euroa nykyisen asetuksen 1 250 euron sijaan. Komissio perustelee ehdotusta ja summan nostamista sillä, että jäsenvaltiot eivät ole ottaneet laajasti käyttöön tätä tukijärjestelmää pienille tiloille. Jäsenvaltio voisi jättää pienten tilojen tukijärjestelmän ulkopuolelle ekojärjestelmätuet, jos olisi tarve kannustaa myös pieniä tiloja osallistumaan ekojärjestelmiin.

Ekojärjestelmät ja II pilarin ympäristö- ja ilmastositoumukset

Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat päättää, että ehdollisuuden vaatimusta GAEC 2 (turvemaiden suojelu) ei sovellettaisi ekojärjestelmätuen ja II pilarin ympäristökorvauksen vaatimuksena eli perustasona. Muutos mahdollistaa korvauksen maksamisen GAEC 2 -vaatimuksista. GAEC 2 -kustannukset voidaan ottaa huomioon, kun lasketaan enimmäiskorvausta toimenpiteelle, jonka perustasoa GAEC 2 on. Ehto mahdollistaa senkin, että GAEC 2 -vaatimuksista laaditaan korvattava toimenpide.

Komissio ehdottaa, että sekä ekojärjestelmän tukea että II pilarin luonnonmukaisen tuotannon korvausta voisi maksaa luomutiloille eläinyksikköperusteisesti. Samassa yhteydessä lisätään mahdollisuus myös vuosittaiseen mehiläispesäkohtaiseen tukeen.

Komissio ehdottaa 31 ja 70 artiklaan muutosta, jolla EU:n lainsäädäntöä pidemmälle menevistä kansallisista vaatimuksista voitaisiin maksaa tukea. Nykyisin tukea on voinut maksaa korkeintaan 24 kuukauden ajan uusista vaatimuksista. Asia koskee eläinten hyvinvointilainsäädännön sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön tiukempia kansallisia vaatimuksia.

Investointien osalta tukea unionin lainsäädännön uusien vaatimusten saavuttamiseksi voidaan maksaa 36 kk 24 kk sijaan.

Uusi täydentävä kriisituki

Komission mukaan kokemus on osoittanut, että nykyistä maatalousvarausta on käytetty yhä enemmän luonnonkatastrofien ja epäedullisten sääolosuhteiden hoitamiseen, vaikka sen ensisijainen tavoite on auttaa viljelijöitä markkinahäiriöiden sattuessa. Sen vuoksi komissio ehdottaa uutta jäsenvaltioille vapaaehtoista täydentävää kriisitukea ja rajaa maatalousvarauksen käytön markkinakriiseihin. Uusi tukimuoto olisi käytettävissä erityisesti äärimmäisissä paikallisissa tai laajemminkin luonnonkatastrofeissa, eläintautiepidemioissa ja kasvintuhoojien torjumisessa. Uuden täydentävän kriisituen kohdalla ei sovelleta ehdollisuutta eikä sosiaalista ehdollisuutta.

Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat myöntää luonnonkatastrofeista kärsineille alueille uutta tukimuotoa 3 % suorien tukien ja maaseuturahaston yhteissummasta (kansallinen kirjekuori). Jos jäsenvaltio ei toteuta 78 a artiklan eli II pilarin mukaista tukea kriisinhallintatoimiin, niin prosenttiosuus on 4 % yhteissummasta.

Tukea olisi myönnettävä ainoastaan luonnonkatastrofeista aiheutuneisiin seurauksiin, jotka aiheuttavat vähintään 30 % tuhoutumisen viljelijän keskimääräisestä vuotuisesta tuotannosta edeltävien kolmen vuoden aikana tai kolmen vuoden keskiarvosta edeltävän viiden vuoden ajalta, pois lukien korkein ja matalin arvo. Käytettävissä olevat varat olisi keskitettävä tuensaajille, joihin luonnonkatastrofit vaikuttavat eniten. Korvaustasojen on oltava korkeammat viljelijöille, jotka kuuluvat vakuutusjärjestelmän tai muun riskinhallintavälineen piiriin. Jäsenvaltiot voivat yhteisrahoittaa tukea korkeintaan 200 % kansallisella lisäosalla.

YMP:n strategiasuunnitelmien muuttaminen

Komissio ehdottaa muutoksia YMP:n strategiasuunnitelmien laadintaa koskeviin menettelyihin. Komission mukaan kokemukset ovat osoittaneet, että YMP:n strategiasuunnitelmien muutokset sisältävät useita teknisiä ja strategisia elementtejä, jotka tekevät niistä monimutkaisia jäsenvaltioiden kannalta. Komissio ehdottaa muutosta, jossa YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksiin vaadittaisiin komission hyväksyntä vain, jos ne ovat luonteeltaan strategisia muutoksia. Muihin ei-strategisiin muutoksiin ei vaadittaisi komission hyväksyntää vaan riittäisi vain, että jäsenvaltio ilmoittaa niistä komissiolle. Asetusmuutoksella halutaan selkeyttää muutoksia ja joustavoittaa yksinkertaisempien muutoksien toimeenpanoa.

Strategisiin muutoksiin luettaisiin strategiasuunnitelmien keskeisiin elementteihin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat merkittävästi strategiaan ja interventiologiikkaan. Näitä olisivat uudet interventiot tai niiden poistot, välitavoitteiden ja –tavoitteiden muutokset, siirrot pilareiden välillä, maksimi- ja minimirahoitusallokaatiot, muutokset tavoitteisiin ja muutokset rahoitussuunnitelmaan.

Lisäksi komissio ehdottaa, että YMP:n strategiasuunnitelmaan tehdyt suorien tukien muutokset tulisivat voimaan sen jälkeen, kun ne on toimitettu komissiolle. Seurantakomitean tulisi ottaa kantaa siihen, onko suorien tukien ehdotettu muutosajankohta viljelijän edun mukainen. Tiettyjen suorien tukien muutoksien (tukikatosta ja tukien asteittaisesta alentamisesta saatavien tulojen käyttö, suorien tukien määrärahojen siirto sektoritoimiin ja pilareiden väliset määrärahasiirrot) voimaantulo olisi edelleen kuin aiemmin eli seuraavan vuoden alussa.

Ei-strategisille muutoksille ei ole määritelty vuosittaista enimmäismäärää ja komissio voi vastustaa niitä 30 päivän sisällä muutoksen sisällä lähetyksestä, jos se katsoo, että muutokset eivät ole CAP-säännösten mukaisia.

Komissio ehdottaa myös, että vuotuisesta tuloksellisuuden tarkastamisen ja hyväksymisen (engl. *annual performance clearance*) menettelystä luovutaan. Näin voidaan helpottaa jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa. Vuosittaista tuloksellisuusraportointia yksinkertaistettaisiin myös. Jatkossa komissio ei edellyttäisi erillisiä vuosittaisia perusteluja, jos suunnittelun ja toteutuneen yksikkökustannusten toteuma ylittää suunnitellun. Joka toinen vuosi tehtävä tuloksellisuuden tarkastelu säilyy. Lisäksi horisontaalasetuksen 67 artiklan mukaan on edelleen tallennettava ja säilytettävä tiedot, jotka liittyvät vuotuisiin tuotoksiin sekä tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuneeseen edistymiseen. Menojen ja tuotosten yhtäpitävyyttä tarkastellaan edelleen mm. komission tarkastuksissa ja todentamisviranomaisen toimesta.

Komissio ehdottaa poistettavaksi strategiasuunnitelma-asetuksen 120 ja 159 artiklat. Näiden artikloiden mukaan, mikäli asetuksen liitteeseen XIII olevaan luetteloon unionin ympäristö- ja ilmastolainsäädännöstä tehdään päivityksiä, niin jäsenvaltioiden on pitänyt arvioida, pitäisikö heidän YMP:n strategiasuunnitelmia muuttaa. Komissio perustelee poistoa sillä, että täytäntöönpanokausi on puolella välissä ja viime aikoina ei ole juuri

hyväksytty uutta lainsäädäntöä, joka olisi merkityksellistä YMP:n strategiasuunnitelmien kannalta. Lisäksi tällaiset muutokset häiritsisivät suunnitelmien täytäntöönpanoa. Ehdotettu muutos takaisi lainsäädäntökehityksen vakauden kauden loppuun asti.

Muuta

Komissio ehdottaa riskinhallinnan järjestelmien käyttöönoton edistämistä. Komission mukaan vain harvat jäsenvaltiot hyödyntävät riskinhallinnan mahdollisuuksia, sillä säännöksen täytäntöönpanon esteenä on enimmäkseen riskinhallintavälineiden puute. Muutoksen seurauksena jäsenvaltiot voisivat pidättää enintään 3 % suorista tuista maksettavaksi vain niille viljelijöille, joilla on olemassa riskinhallintajärjestelmä kyseisenä vuonna.

Riskinhallintaan panostamisen vuoksi ehdotetaan, että asetuksen (EU) 2021/2115 artikloja 19 ja 76 täsmennetään, jotta saataisiin järjestelmiä houkuttelevammiksi.

Komission mukaan pienten tilojen liiketoiminnan kehittämistä tulisi edistää niiden kilpailukyvyyn parantamisella ja yksinkertaistetuilla maksuilla. Komissio ehdottaa pienten tilojen kehittämiseen erityistä tukimuotoa, joka hyödyntää yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöä (engl. *Simplified Cost Options*). Lisäksi komissio ehdottaa pienille tiloille uutta, kertaluonteista 50 000 euron kehittämistukea.

Komissio ehdottaa myös yksinkertaistamista rahoitusinstrumenttien käyttöön.

Komissio ehdottaa yksinkertaistuksia myös hedelmä- ja vihannesalan sektoriohjelmiin. Tarkoitus on antaa mahdollisuus ylimääräisen 0,5 % lisätukeen interventioille, jotka on linkitetty tutkimukseen ja kehittämiseen, ympäristöä, ilmastoa, menekinedistämistä, kuluksen lisäämistä ja kriisinehkäisyä vahvistaviin tavoitteisiin.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Uusi viranomainen datahallintoon

Komissio pyrkii asetusehdotuksella myös digitalisaation hyödyntämisen lisäämiseen. Jäsenvaltioissa olisikin ehdotuksen mukaisesti nimettävä viranomainen, joka vastaa datan jakamisesta viranomaisten kesken. Tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää saumatonta tiedonvaihtoa, jotta tuenhakijoilta edellytettäisiin aiempaa vähemmän raportointia parantuneiden päätöksentekotyökalujen ansiosta. Viranomaisten olisi tehtävä asiasta mm. tiekartta, joka toimitettaisiin komissiolle viimeistään 16.9.2026. Viranomainen pitäisi asettaa ja notifioida komissiolle kolmen kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Komission ehdotus datahallintaviranomaisen perustamisesta perustuu ajatukseen, että tämä on jäsenvaltiotasolla tarpeellinen hallinnollinen panostus viljelijän hallinnollisen taa-kan vähentämiseksi ja pitkän aikavälin hallinnollisen tehokkuuden parantamiseksi. Nämä molemmat tukevat sektorin kilpailukykyä. Viranomaisen perustaminen tukee EU:n laajempaa digitalisaatiota ja tiedonhallintaa koskevia tavoitteita, kuten Yhteentoimiva Eurooppa -asetuksen tavoitteita ja EU:n datastrategiaa.

Maatalousvarauksen muutokset

Komissio ehdottaa, että jatkossa maatalousvarausta ei saisi käyttää tukemaan viljelijöitä, joita on kohdannut luonnontuho, epäsuotuisat ilmasto-olosuhteet tai katastrofit. Tähän tarkoitukseen olisi uusi täydentävä kriisituki. Maatalousvarauksen varoja käytettäisiin jatkossa markkinahäiriöiden uhkien torjumiseen ja yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (EU) 1308/2013 219 artiklan nojalla tehtyjen toimenpiteiden rahoittamiseen.

Vuotuinen tuloksellisuuden tarkastelu ja hyväksyntä

Komissio ehdottaa poistettavaksi 54 artiklan, joka koskee vuotuista tuloksellisuuden tarkastelua ja hyväksyntää. Ehdotus liittyy vastaavaan muutokseen YMP:n strategia-asetuksessa.

Tarkastukset

Komissio ehdottaa muutosta horisontaaliasetuksen 60 artiklaan. Sen mukaan jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus olla valitseematta samana vuonna tuensaajaa toiseen valvontaan, jos hän on ollut jo yhdessä tukihakemukseen tai ehdollisuuteen kohdistuvassa valvonassa. Tämä ns. yhden tarkastuksen tavoite pyrkii vähentämään viljelijöihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Jäsenvaltioille ei kuitenkaan anneta lupaa olla huomioimatta mahdollisia riskejä, joita yhteen tarkastukseen liittyy. Jäsenvaltion on myös suoritettava toinen tarkastus, jos unionin taloudellisten etujen suojeleminen sitä edellyttää.

Jäsenvaltio voisi päättää olla tekemättä paikan päällä tehtävää valvontaa, jos tukijärjestelmän kaikki tukiehdot on todennettu pinta-alamonitoroinnin avulla. Pinta-alamonitorointi voisi korvata valvontajärjestelmän vain täysin monitoroitavissa olevissa tukijärjestelmissä.

Ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmä

Komissio ehdottaa, että ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmää kevennettäisiin siten, että vuosittainen arviointivaatimus ehdollisuuden valvontajärjestelmissä saavutettujen tulosten perusteella poistetaan. Jatkossa myös valvontaotoksessa olevat riskinotannon tekijät olisivat entistä enemmän jäsenvaltioiden päätettävissä. Vuoden 2024 yksinkertaistamisharjoituksessa käyttöön otetut poikkeukset enintään 10 ha tiloille laajennettaisiin koskemaan viljelijöiden lisäksi myös muita tuensaajia.

Laaduntarkastus

Komissio ehdottaa peltolohkorekisterin (LPIS), paikkatiedon sisältävän tukihakemuksen (GSA) ja pinta-alamonitorointijärjestelmien (AMS) laaduntarkastuksen yhdistämistä yhdeksi laaduntarkastukseksi. Järjestelmiä on kuitenkin edelleen valvottava vuosittain unionin metodologian mukaisesti. Jäsenvaltioilla on edelleen velvollisuus tehdä korjauksia toimia, jos järjestelmissä on puutteita.

Voimaantulo

Maatalousvarausta koskevia muutoksia sovellettaisiin 16.10.2025 lähtien. Muilta osin asetusmuutokset tulisivat voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun ne on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Siirtymäsäännökset

Mikäli YMP:n strategiasuunnitelman muutosesitys toimitetaan komissiolle ennen asetuksen voimaantuloa, sovelletaan voimassa olevaa asetusta eli ns. vanhoja säännöksiä.

Jos komissio ei ole vielä hyväksynyt jäsenvaltion nykyisen lainsäädännön ilmoitusmenettelyllä lähettämiä muutoksia ennen asetuksen voimaantuloa, niin asia käsitellään uuden lainsäädännön mukaisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeva Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta. Komissio perustelee oikeusperustan valintaa sillä, että asetusehdotuksella muutetaan asetuksia (EU) 2021/2115 ja 2021/2116, jotka pääosin perustuvat tähän oikeusperustaan.

Ehdotusta käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvostossa päätös tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Asiasta annettiin kiiretilanteen vuoksi ensin E-kirje E 42/2025 vp

E-kirjeen käsittely

Maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallinen menettely 19.-20.5.2025.
EU-ministerivaliokunta 23.5.2025.

Maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2025
EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Asiasta annettiin kiiretilanteen vuoksi ensin E-kirje 23.5.2025 E 42/2025 vp.
Valtioneuvoston kirjelmä U 19/2025 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto MmVL 18/2025 vp

Suuri Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 11.6.2025 SuVEK 33/2025 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu

Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 §:n 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin kokonaan rahoittamat tukijärjestelmät. Ahvenanmaan maakunnalla on sitä vastoin lainsäädäntövaltaa Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 15 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen eli maaseuturahastosta osarahoitettavien tukijärjestelmien osalta.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen vaikutukset on kuvattu U-kirjelmässä U 19/2025 vp

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission ehdotus COM(2025) 236 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**Maa- ja metsätalousministeriön Ruokaosasto**

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 073, sanna-helena.fallenius@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 084, osmo.ronty@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Virva Terho, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 141, virva.terho@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Anna Schulman, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 199, anna.schulman@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 352, mirja.kiviranta@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Heini Lehtosalo, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 057, heini.lehtosalo@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Riikka Knaapi, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 001, riikka.knaapi@gov.fi

Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 138, pirjo.kuusela@gov.fi

Erityisasiantuntija Johanna Auer, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 128, johanna.auer@gov.fi

Maatalousekonomisti Antti Unnaslahti, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 426, antti.unnaslahti@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/648/2025

Liitteet -**Viite** -

Eläinten suojelu kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

U 91/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 7.12.2023 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana (COM(2023) 770 final).

Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston työryhmässä varsinaisesti Unkarin puheenjohtajakaudesta alkaen ja käsittely on jatkunut Puolan puheenjohtajakaudella. Puola on laatinut kaudellaan tehdystä työstä edistymisraportin, jonka se esittelee maatalous- ja kalastusneuvostolle.

Suomen kanta

Komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana on annettu U-kirjelmä U 91/2023 vp.

Suomi kannattaa ehdotuksen tavoitteita, joilla pyritään parantamaan eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana sekä edistämään lihan ja sukusolujen kuljetusta elävien eläinten sijaan. Suomen mukaan on tärkeää ehdotuksen mukaisesti hyödyntää uutta teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja kuljetusten valvonnassa. Hyvin toimivalla, yhdenmukaisella ja tehokkaalla valvonnalla estetään väärinkäytökset ja epäterve kilpailu.

Suomi katsoo, että teuraseläinten kuljetuksessa on keskeistä rajoittaa kuljetusten kestoa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suomi kannattaa pääsääntöä, jonka mukaan teuraskuljetus ei saisi ylittää yhdeksää tuntia. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä poikkeusta, jonka mukaan yhdeksän tunnin matka-aika voi ylittyä, mikäli matka maatilalta lähimpään teurastamoon on yli yhdeksän tuntia. Kyseistä poikkeusta tulisi laajentaa siten, että se mahdollistaisi teuraseläinten noudon useammalta maatilalta.

Suomi katsoo, että kuljetustilan korkeusvaatimus voi rajoittaa mahdollisuuksia käyttää kuljetuksissa kaksikerrosratkaisuja ainakin osalla eläinlajeista tai –ryhmistä. Näin ollen ehdotuksen sisältämiä korkeusvaatimuksia tulee arvioida niiden toimivuuden kannalta.

Suomi mukaan tulee ottaa huomioon säännösten soveltuminen käytännössä myös Suomen ilmasto-olosuhteisiin, pitkiin etäisyyksiin ja suhteellisen pieneen tilakokoon. Suomi katsookin, että kuljetuslämpötiloja koskevissa rajoituksissa tulisi ulkolämpötiloja koskevien rajoitusten ohella huomioida myös kuljetusvälineen sisälämpötila ja lämmityslaitteiden käyttö kylmissä olosuhteissa.

Suomi pitää vasikoiden ikää ja painoa koskevaa rajoitusta kohtuuttoman tiukkana ja katsoo, että sitä tulisi lieventää. Ehdotuksen mukainen rajoitus ei sopisi Suomessa käytössä olevaan vasikoiden kasvatusjärjestelmään eikä edistäisi vasikoiden hyvinvointia Suomen olosuhteissa. Myös siipikarjan kuljetusta koskevia aikarajoituksia tulisi Suomen mukaan lieventää. Siipikarjan vanhempaispolven- ja isovanhempaispolven untuvikot tuodaan Suomeen ulkomailta. Ehdotuksen mukaiset kuljetusaikaa koskevat rajoitukset hankaloittaisivat merkittävästi tuontia.

Ehdotukseen sisältyy täytäntöönpano- ja säädösvallan siirtoa komissiolle. Suomi katsoo, että ehdotettu toimivallan siirto vaikuttaisi asianmukaiselta.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä asetuksesta

Asetuksen uudistamisen tavoitteena on mm. ottaa huomioon tieteellinen kehitys, vastata yhteiskunnallisiin odotuksiin ja kestävyyshaasteisiin sekä helpottaa sääntöjen toimeenpanoa ja valvontaa digitalisaation avulla.

Kuljetuslainsäädännön soveltamisala laajenisi vesieläimiin. Myös toimijoiden välinen vastuunako selkiytyisi. Eläinten hyvinvointia parannettaisiin kuljetus- ja lepojaksojen säännöillä, lisääntyneellä tilalla sekä rajoitettaisiin ääriämpötiloissa tapahtuvia kuljetuksia. Haavoittuvassa asemassa olevia eläimiä (vieroittamattomat eläimet, teuraskuljetukset) koskisi tiukemmat vaatimukset. Vaatimukset olisivat yhtenäiset tuonnille, viennille ja kauttakululle.

Puolan edistymisraportti (9581/25).

Puolan puheenjohtajakaudella pidettiin kolme asiantuntijatyöryhmän kokousta, joissa keskityttiin lukuun II (järjestäjän ja kuljettajan lupa), lukuun V (velvoitteet kuljetusten aikana ja saapumispaikassa), lukuun VI (maaeläinten kuljetusolosuhteet) sekä liitteen I luvun V (ruokinta- ja juottoajat). Lisäksi puheenjohtaja esitteli uuden liitteen Va, jossa käsiteltiin varautumissuunnitelmia. Luvun III (kuljetusvälineet) käsittely jäi aikataulusyistä ja seuraavan puheenjohtajan (Tanska) on tarkoitus jatkaa siitä.

Puheenjohtajan muutosehdotukset pyrkivät selkeyttämään sääntelyä ja jossain määrin myös yksinkertaistamaan sisältöä.

Puolan kaudella tehdyt merkittävimmät muutokset asetusehdotukseen:

- Lainsäädännön kiertämisen estäminen: Ehdotettiin säännöksiä luvan väärinkäytön estämiseksi.
- Osittainen luvan keskeytys: Mahdollisuus keskeyttää lupa tietyiltä osin (esim. tietyt eläinlajit tai kuljetusmuodot).
- Tietojärjestelmät: Mahdollisuus käyttää kansallisia järjestelmiä TRACES-järjestelmän rinnalla, kunhan järjestelmät ovat yhteensopivia TRACES-järjestelmän kanssa.
- Varautumissuunnitelmat: Kuljettajilta vaaditaan suunnitelma odottamattomien tilanteiden varalle.
- Kuljetusajan joustavuus: Puola esitti kompromissina pidennyksiä kuljetusaikoja koskeviin sääntöihin verrattuna komission ehdotukseen. Tavoitteena oli tasapainottaa eläinten suojelun ja käytännön tarpeet. Kuljetusaikoja sekä ruokintavälejä oli ehdotuksessa myös yhteensovitettu kuljettajien ajoaikasääntöjen kanssa.
- Keräyskeskukset: Ehdotettiin joustavampaa käyttöä, mutta rajoitettiin väärinkäyttöä.
- Koirien ja kissojen kuljetus: Uudet säännöt matkan keston ja ruokinnan osalta.
- Meri- ja ilmakuljetus: Uusia vaatimuksia hygienian ja eläinten levon varmistamiseksi.
- Lämpötilan seuranta: Seurataan lämpötilaa eläinkuljetusvälineissä, reittisuunnittelussa ja huomioitava myös sääennuste.

Edistymisraportissa todetaan, että jatkokeskusteluja tarvitaan edelleen mahdollisista poikkeuksista arvokkaille jalostuseläimille sekä haavoittuvassa asemassa olevien eläinten kuljetussäännöistä. Lisäksi jatkokäsittelyä tarvitaan tieteellisen tiedon ja käytännön toteutettavuuden sekä kansallisten hyväksymismenettelyjen yhteensovittamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artikla 2 kohta (yhteinen maatalouspolitiikka) ja SEUT 114 artiklan 1 kohta (sisämarkkinat), koska sen tavoitteena on poistaa esteitä elävien eläinten kuljetukselta, varmistaa eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinoiden sujuvuus ja samalla eläinten hyvinvoinnin suojelun korkea taso.

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaavat yhdessä maatalouden ja maaseudun kehittämisvaliokunta (AGRI) sekä liikenne- ja matkailuvaliokunta (TRAN). Mietinnön laatijoina toimivat Daniela Buda ja Anna Deparnay-Grunenberg. Kalatalousvaliokunta (PECH) antaa lausunnon.

Kansallinen valmistelu

U-kirjelmän laadinta:

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU 18) 16.1.2024 ja 19.-22.1.2024 (kirjallinen menettely)
U-kirjelmä käsiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallisessa menettelyssä
19.-22.1.2024.

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 26.-29.1.2024.

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2025

EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 1.2.2024 (U 91/2023 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto, MmVL 4/2024 vp

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 valmistelu

Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n kohdan 17 (eläinsuojelu) perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Valvonnassa käytettävän automaation ja sähköisten menetelmien arvioidaan tuovan säästöjä ja tehostavan valvontaa. Valvonnassa tulisi hyödyntää aikaisempaa enemmän komission ylläpitämää sähköistä TRACES-järjestelmää. Toimijoiden hyväksyntä ja kuljetuksia koskeva raportointi viranomaisille tapahtuisi kyseisen järjestelmän avulla. Kuljetuksia koskevien tietojen vieminen järjestelmään olisi toimijoiden vastuulla. Näin ollen ehdotus ei todennäköisesti lisäisi hallinnollisia kustannuksia.

Ehdotus näyttäisi tuovan elinkeinolle uusia kustannuksia erityisesti teuraskuljetusten suurempien tilavaatimusten johdosta, mitkä saattavat estää myös kaksikerroskuljetukset lähinnä nautilla. Suuremmat tilavaatimukset johtaisivat kuljetusten lukumäärän lisääntymiseen kerralla kuljetettavien eläinten lukumäärän pienentyessä ja edellyttäisivät elinkeinolta jossain määrin myös kuljetuskaluston uudistamista.

Erityisesti nautojen teuraskuljetuksissa joudutaan eläimiä noutamaan useammalta tilalta, kun vanhoja lypsylehmiä poistuu tuotannosta. Pitkälti tämän takia nautojen kohdalla yhdeksän tuntia ylittyy Suomessa arviolta 4–20 %:ssa teuraskuljetuksista.

Suomessa on käytössä vasikoiden kasvatusmenetelmä, jossa vasikat kuljetetaan maitotilalta kasvatustiloille noin kahden viikon ikäisinä. Mikäli ehdotuksen mukaiset vasikoiden kuljetuksen ikä- ja painorajoitukset toteutuisivat, johtaisivat ne suurempaan tilatarpeeseen vasikoiden alkuperätiloilla eikä nykyinen kasvatusmalli olisi enää mahdollinen.

Suomi on siipikarjan eläinaineksen osalta täysin riippuvainen ulkomaantuonnista. Suomeen tuodaan siipikarjan vanhempaispolven- ja isovanhempaispolven untuvikot ulkomailta. Mikäli ehdotuksen mukainen siipikarjan kuljetusta koskeva aikaraja toteutuisi, aiheuttaisi se erittäin merkittäviä ongelmia Suomen siipikarjatuotannolle.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asian käsittely neuvoston työryhmässä on vielä kesken. Mikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa koko asetusehdotusta. Jäsenvaltioilla on ollut hyvin paljon yksityiskohtaisia kommentteja eri artikloihin ja liitteisiin.

Asiakirjat

COM(2023) 770 final

Puolan edistymisraportti 9581/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto,
apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, taina.aaltonen@gov.fi, puh. 0295 162 439
neuvotteleva virkamies Terhi Simonen-Jokinen, terhi.simonen-jokinen@gov.fi, puh.
0295 162 039
neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, sanna-helena.fallenius@gov.fi puh.
0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/1329/2023

Liitteet -

Viite -

Kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia koskeva asetusehdotus – maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

U 45/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostossa 23.-24.6.2025 edistymisraportin liittyen komission asetusehdotukseen, joka koskee kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia. Suomi ottaa edistymisraportin tiedoksi.

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvien lisäysaineistosta (COM(2023) 414 final). Asetuksen käsittelyä jatkettiin Puolan puheenjohtajakaudella kolmessa neuvoston työryhmän kokouksessa (12.–13.2., 26.–27.3. ja 27.–28.5.) sekä kahdessa epävirallisessa työryhmän kokouksessa (11.4. ja 20.5.). Puolan johdolla aloitettiin käsittely uudelleen artiklasta 1 ja käsittelyä jatkettiin artiklaan 40 saakka. Lisäksi käsiteltiin liitteet I-III, V ja VI. Puola pyrki kompromissiin artiklojen sisällöstä ja käsitellyistä artikloista valtaosasta saavutettiin yhteinen näkemys sisällöstä. Asetuksen käsittely on vielä kesken ja keskustelua on tarpeen jatkaa artikloista, joista ei vielä saavutettu yhteistä näkemystä, joidenkin artiklojen yksityiskohdista, valvonta-asetuksen soveltamisesta sekä asetuksen loppuosasta (artiklat 41–83). Käsittelyä jatketaan Tanskan puheenjohtajakaudella.

Suomen kanta

Suomen kanta on esitetty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp.

Suomi kannattaa komission ehdotuksen pääperiaatteita, joilla pyritään kasvien lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia koskevan lainsäädännön yksinkertaistamiseen, selkeyttämiseen ja johdonmukaisuuden lisäämiseen sekä tieteellisen ja teknisen kehityksen käyttöönnoton mahdollistamiseen.

Suomi pitää tärkeänä kasvien lisäysaineiston tuottamisen ja markkinoinnin lainsäädännön yhdenmukaistamista kasvinterveysasetuksen ja valvonta-asetuksen kanssa, mutta hallinnollisen taakan kasvua tulisi välttää.

Suomi kannattaa komission ehdotuksen yleistavoitteita maa- ja puutarhataloustuotannon kestävyysparantamisesta ja ilmastomuutokseen sopeutumisesta. Suomi suhtautuu varauksella viljelyarvokokeiden laajentamiseen uusiin kasviryhmiin. Suomi katsoo, että laajentamisen sekä uusien kestävyyskriteerien osalta tulee tarkastella ja huomioida tarkoituksenmukaisuutta, käytettävissä olevien menetelmien luotettavuutta ja kustannustehokkuutta, riittävää sovellettavuutta ilmastoltaan erilaisiin viljelyolosuhteisiin ja käytännön toteutukseen liittyviä kysymyksiä.

Suomi katsoo, että säännösten yksityiskohtien sovellettavuudesta käytäntöön on huolehdittava ja niitä on tarvittaessa tarkennettava. Lisäksi on tarvittaessa huomioitava säännösten soveltuminen käytännössä myös Suomen ilmasto-olosuhteisiin ja Suomen viljelyolosuhteiden erityispiirteet.

Pääasiallinen sisältö

Asetuksen sisältö on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp.

Käsittely Puolan puheenjohtajakaudella

Puheenjohtajavaltio Puola on laatinut edistymisraportin. Neuvoston työryhmässä aloitettiin Puolan johdolla käsittely uudelleen asetuksen artiklasta 1. Puola toimitti keskustelua varten uudet luonnokset artikloista (artiklat 1–40, uudet artikkelit 30a, 36a ja 40a) ja tietyistä liitteistä (liitteet I–III, V ja VI). Puola pyrki kokouksissa samaan aikaan kompromissin artiklojen sisällöstä eikä jäsenvaltioiden sallittu enää lähettää kirjallisia kommentteja. Käsitellyistä artikloista valtaosasta saavutettiin yhteinen näkemys artiklojen sisällöstä.

Keskustelua on kuitenkin tarpeen jatkaa useista artikloista, joista ei vielä löydetty yhteistä näkemystä ja tämä todetaan myös edistymisraportissa. Nämä artikkelit koskevat mm. alkuperäiskasvilajikkeita (artikla 26 sekä määritelmä), suoraan loppukäyttäjälle toimitettavaa materiaalia (28), geenivaroihin liittyvän materiaalin vaihtoa (29), siementen vaihtoa viljelijöiden kesken (30) sekä poikkeuksia koskevat artikkelit (32 ja 32 a) sekä materiaalin tuontia (39). Lisäksi joidenkin artiklojen jotkin yksityiskohdat jäivät vielä avoimiksi ja keskustelu todennäköisesti niiden osalta jatkuu.

Sektorin lainsäädäntö on hyvin teknistä ja yksityiskohtaista. Jäsenvaltioilla on ollut paljon yksityiskohtaisia kommentteja artiklojen sisältöön. Puolan toimittamissa luonnoksissa artiklojen tekstin muotoilu ja rakenne oli monin paikoin selkeytynyt. Kasvilajit, joita asetus koskee, on listattu liitteessä I. Liitteen sisältöä ja rakennetta käsiteltiin työryhmän epävirallisessa kokouksessa, jonka jälkeen Puola teki kyselyn jäsenmaille. Kysely koski liitteeseen I lisättäviä uusia kasvilajeja tai liitteestä mahdollisesti poistettavia kasvilajeja. Puola muokkasi liitteen I sisältöä kyselyn tulosten perusteella ja siitä käytiin keskustelu työryhmässä. Työryhmän viimeisessä kokouksessa kuultiin komission esitys virallisen valvonta-asetuksen (OCR) soveltamisesta ja sen osalta keskustelua on tarpeen jatkaa mm. soveltamiseen liittyvistä yksityiskohdista, kuten Puola toteaa edistymisraportissa.

Asetuksen käsittely on vielä kesken työryhmässä ja keskustelua jatketaan Tanskan puheenjohtajakaudella.

Lyhyesti asetusehdotuksen sisällöstä

Komission ehdotuksella on tarkoitus kumota kymmenen kasvien lisäysaineistojen tuottamiseen ja kaupan pitämiseen liittyvää direktiiviä ja korvata ne yhdellä asetuksella. Ehdotuksella muutetaan lisäksi tarvittavilta osin kasvinterveysasetusta (2016/2031/EU), valvonta-asetusta (2017/625/EU) ja luomuasetausta (2018/848/EU). Ehdotus kattaa maa- ja puutarhatalouden kasvien lisäysaineiston ja viinin lisäysaineiston. Ehdotus ei kata koristekasvien taimiaineistoja eikä metsänviljelyaineistoa.

Ehdotuksen yleisenä päätavoitteena on varmistaa, että kaikille käyttäjille on tarjolla korkealaatuisia ja monipuolisia kasvien lisäysaineistoja, jotka ovat sopeutuneet tuleviin haasteisiin. Ehdotuksessa ollaan säilyttämässä nykyisen lainsäädännön kaksi pääpilaa, jotka ovat kasvilajikkeiden rekisteröinti ja kasvien lisäysaineiston erien sertifiointi.

Asetus koskee kasvien lisäysaineistojen tuottamista ja markkinointia EU:ssa sekä erityisesti vaatimuksia, jotka liittyvät: tuotantoon pelloilla ja muissa paikoissa, aineiston luokkiin, aitous- ja laatuvaatimuksiin, sertifiointiin, merkintöihin, pakkaamiseen, tuontiin, ammattimaisiin toimijoihin ja lajikkeiden rekisteröintiin. Näistä vaatimuksista säädetään myös nykyisessä lainsäädännössä. Uutena asian komissio ehdottaa, että asetus koskisi myös mahdollisuutta asettaa erityisiä viljelyn ja tuotannon ehtoja tietyille lajikkeille, joilla voi olla ei-toivottuja agronomisia vaikutuksia.

Asetusta ei sovelleta loppukäyttäjien väliseen, omaan yksityiskäyttöön menevään kasvien lisäysaineiston vaihtoon eikä lisäysaineistoon, joka on tarkoitettu vientiin kolmansiihin maihin, viralliseen testaukseen ja tarkastuksiin, kasvinjalostukseen, näyttelyihin tai teolliseen tarkoitukseen.

Ehdotuksessa säädetään yleisistä kasvien lisäysaineiston tuottamiseen ja markkinointiin liittyvistä vaatimuksista. Lisäysaineistoa voi tuottaa ja markkinoida vain lajikkeista, jotka on rekisteröity kansalliseen kasvilajikeluetteloon. Kasvien lisäysaineistoa voidaan tuottaa ja markkinoida seuraavissa luokissa: esiperus-, perus-, sertifioitu ja standardisimen/materiaali.

Uutena asiana komissio ehdottaa ammattimaisten toimijoiden viranomaisen valvonassa suorittamien tarkastusten ja sertifiointin osalta laajennusta kaikkiin kasvien lisäysaineistosektoreihin ja -luokkiin.

Ehdotuksessa esitetään, että tiettyjen aineistojen osalta voidaan poiketa yleisistä tuotanto- ja markkinointivaatimuksista. Tällaisia aineistoja ovat: heterogeeniset aineistot, alkuperäiskasvilajikkeet, suoraan loppukäyttäjälle markkinoitava aineisto, kasvigeenivarat lakisääteisten tai virallisesti ilmoitettujen geenipankkien, organisaatioiden ja verkostojen markkinoimana, ja siementen vaihto viljelijöiden kesken. Mainitut vaatimukset ovat alkuperäiskasvilajikkeita lukuun ottamatta uusia. Tiettyjä aineistoja koskevat poikkeukset pidetään voimassa tai niitä muutetaan. Lisäksi säädetään ehdoista tuonnille.

Ehdotuksessa säädetään kasvilajikkeiden rekisteröintiin liittyvistä käytännöistä, jotka ovat pitkälti nykyisen lainsäädännön mukaiset. Rekisteröitävillä lajikkeilla tulee olla virallinen kuvaus ja hyvä viljely- ja käyttöarvo, joka todennetaan viljelyarvokokeissa. Viljelyarvokokeita koskevan vaatimuksen ehdotetaan koskevan maatalouskasvien lisäksi uutena asiana myös vihannes- ja hedelmäkasveja. Komissio ehdottaa laajennuksia viljelyarvon testauksen vaatimukseen etenkin lajikkeiden kestävyys ja siihen liittyvien

ominaisuuksien arvioinnin osalta. Ehdotuksen loppuosassa säädetään menettelysäännöksistä, raportoinnista ja loppusäännöksistä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, joka antaa oikeusperustan yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien säännösten antamiselle.

Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvosto tekee asiassa päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisenvaliokunta (AGRI). Mietinnön laatijana toimi Herbert Dorfmann. Raportin raporttiluonnos julkaistiin 10.11.2023 ja hyväksyttiin valiokunnassa 19.3.2024. Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI) antoi lausunnon.

Euroopan parlamentti hyväksyi raportin ensimmäisessä lukemisessa täysistunnossaan 24.4.2024.

Kansallinen valmistelu

Komission ehdotusta on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU-18) kokouksessa 7.9.2023 (U-kirjelmän valmistelu) ja 5.12.2023 (maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu).

U-kirjelmä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. U-kirjeen valmistelussa on kuultu Ahvenanmaan maakunnan hallitusta.

Komission asetusehdotusta ja luonnosta U-kirjelmäksi on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU-18) alaisessa kylvösiemen- ja taimiaineisto- alajaostossa 23.8.2023, 12.9.2023, 10.10.2023, 16.11.2023, 15.12.2023, 12.1.2024, 1.3.2024, 10.4.2024, 14.5.2024 ja 18.6.2024. Syksyn 2024 aikana alajaostoa informoitiin käsittelyn etenemisestä sähköpostilla. Asetusta ja sen käsittelyn etenemistä on käsitelty lisäksi alajaoston kokouksissa 10.2.2025, 21.3.2025 ja 23.5.2025.

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 käsittely:
EU18-jaosto 12.6.2025
EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä 13.9.2023 (U 45/2023 vp)
Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto, MmVL 6/2023 vp

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 käsittely:
Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 15 kohdan mukaan maakunnalla on kokonaan tai pääasiallisesti lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta. Valtakunnan taimiaineistolain soveltamisesta säädetään Ahvenanmaan maakunnassa annetulla maakuntalailla (ÅFS 97/2013) ja valtakunnan siemenlain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetulla maakuntalailla (ÅFS 48/2021).

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksen vaikutuksia on esitelty tarkemmin U-kirjelmässä 45/2023 vp

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisille että toimijoille. Viranomais-tehtävät lisääntyvät todennäköisesti ainakin väliaikaisesti lainsäädännön muuttumisen ja toimeenpanon myötä. Lisäksi IT-järjestelmien osalta nykyisiä järjestelmiä on tarpeen muokata, ylläpitää ja kehittää sekä mahdollisesti tarvitaan uusia järjestelmiä muun muassa raportointiin ja toimijoiden valvontaan, mistä aiheutuu kustannuksia.

Komissio arvioi, että EU:n tasolla taloudelliset vaikutukset liittyvät pääosin viljelyarvokokeiden uusiin kestävyysvaatimuksiin ja kokeiden laajennukseen kaikkiin asetuksen sovellusalueella oleviin kasviryhmiin. Komissio arvioi, että lisääntyneet lajikkeiden kestävyysvaatimukset voivat nostaa kasvinjalostajien kustannuksia ja kasvien lisäysaineistojen hintoja. Vaikutukset Suomessa ovat riippuvaisia siitä kuinka paljon viljelyarvokokeiden järjestelyitä joudutaan muuttamaan ja mille kasvilajeille viljelyarvokokeita on tarvetta järjestää. Muutoksista aiheutuu taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisille että toimijoille etenkin hedelmä- ja vihanneskasvien ehdotettuihin viljelyarvokokeisiin liittyen. Suomessa ei kaikkien kasvilajiryhmien osalta ole kasvinjalostustoimintaa.

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n budjettiin. Ehdotuksesta aiheutuvia kaikkia kansallisia resurssitarpeita ei ole vielä arvioitu ja ne ovat riippuvaisia ehdotuksen ja alempiasteisten säädösten sisällöstä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asian käsittely neuvoston työryhmässä on vielä kesken. Mikään jäsenvaltio ei ole ilmoittanut vastustavansa koko asetusehdotusta. Jäsenvaltioilla on ollut hyvin paljon yksityiskohtaisia kommentteja eri artikloihin. Jäsenvaltioiden lopullisista kannoista kaikkiin artikloihin ei ole tässä vaiheessa tarkkaa tietoa.

Asiakirjat

COM(2023) 414 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto,
apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, taina.aaltonen@gov.fi, puh. 0295 162 439
erityisasiantuntija Kati Lassi, kati.lassi@gov.fi, 02951 62070
erityisasiantuntija Johanna Nykyri, johanna.nykyri@gov.fi, 0295 162 452
erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius, puh. 0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/955/2023

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/1295/2023-MMM-63

Järvinen Erno

13.6.2025

Asetusehdotus seurantakehyksen perustamisesta selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten - yleisnäkemys

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

U 4/2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 22.11.2023 ehdotuksensa (COM(2023) 728) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi monitorointikehyksen perustamisesta resielienttejä eurooppalaisia metsiä varten. Ehdotukseen sisältyivät myös suuntaviivat vapaaehtoisille kansallisille metsäsuunnitelmille. Ehdotus perustuu komission heinäkuussa 2021 julkaisemaan EU:n metsästrategiaan 2030 (COM(2021) 572).

Ehdotusta on käsitelty maatalous- ja kalastusneuvoston johdolla. Metsien monitorointia varten perustettu ad hoc -työryhmä on käsitellyt asetusehdotusta alkuvuodesta 2024 asti ensin Belgian, Unkarin ja vuoden 2025 alusta Puolan puheenjohtajuuskausilla. Viimeinen työryhmän kokous oli 04.06.2025. Coreper I käsitteli ehdotusta ja valmisti maatalous- ja kalastusneuvoston kokousta kokouksessaan 13.6.2025. Coreper I -kokouksessa jäsenvaltiot antoivat tukensa puheenjohtajavaltion kompromissille.

Puheenjohtajavaltion tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemys maatalous- ja kalastusneuvostossa 23.-24.06.2025.

Suomen kanta

Suomen kanta seurantakehykseen perustuu U-kirjelmään U4/2024 vp.

Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa yleisnäkemyks maatalous- ja kalastusneuvostossa. Puheenjohtajan viimeisimmän kompromissiehdotuksen perusteella yleisnäkemyks olisi Suomen hyväksyttävissä.

Suomi pitää tärkeänä asetusehdotuksen tavoitetta tukea näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja edistää metsävaratiedon avointa saatavuutta. Suomi katsoo, että ensisijaisena tavoitteena tulisi olla, että jäsenvaltioista tilastotietoa hyödynnettäisiin laajemmin ehdotetun karttajärjestelmän sijaan.

Karttajärjestelmän hyödyllisyyttä arvioitaessa tulisi ottaa huomioon karttapohjaisten tietojen ja niiden tulkinnan luotettavuuteen nykyisellään liittyvät haasteet.

Suomen kannan mukaan EU:n metsien tilan seurantarjestelmän tulisi perustua mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin valtakunnan metsien inventointitietojen harmonisointiin ja Suomen mukaan ehdotuksen aiheuttamaa hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia tulisi pyrkiä rajaamaan.

Lisäksi ehdotettua toimivallan siirtoa on vielä tarkasteltava huolellisesti ehdotuksen jatkoneuvotteluissa ja samalla tulisi kiinnittää huomiota sen tarkkarajaisuuteen ja täsmällisyyteen. Suomi pitää myös tärkeänä ehdotuksen lähtökohtaa, että metsätietojen jakamisessa huomioidaan mahdolliset turvallisuusnäkökulmat.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio julkaisi 7.6.2025 tausta-asiakirjan (9629/25) ja työryhmäntöyön pohjalta valmistellun kompromissiehdotuksen neuvoston yleisnäkemykseksi. Puheenjohtajan mukaan kompromissiehdotus on vakaa pohja neuvoston yleisnäkemykseksi. Viimeisessä työryhmässä keskustelutti edelleen erityisesti indikaattori vanhoista ja luonnontilaisista metsistä sekä delegoitujen asetusten käytöstä. Osa jäsenvaltioista haluaisi poistaa vanhojen ja luonnontilaisten metsien indikaattorin kokonaan. Komission alkuperäiseen esitykseen verrattuna indikaattori on jo muuttunut näiden metsien kartoituksesta niiden alueen pinta-alan ilmoittamiseen ja siihen on saatu kahden vuoden lisäaika vuoteen 2030. Delegoitujen asetusten käyttämisestä indikaattorien teknisten yksityiskohtien muuttamiseen vastusti myös usea jäsenvaltio. Se voitaisiin niiden mielestä tehdä asetuksen uudelleentarkastelun yhteydessä. Suomi on ollut näiden jäsenvaltioiden joukossa.

Puheenjohtajavaltion kompromissiehdotusta käsiteltiin 13.6.2025 Coreper I -kokouksessa. Puheenjohtajavaltio sai jäsenvaltioiden mandaatin. Coreperin käsittelyssä kompromissiehdotuksesta poistettiin kohta, jolla delegoidulla asetuksella olisi säädetty valtakunnan metsien inventoinnin kautta kerättävien indikaattorien muuttamisesta.

Työryhmä on muuttanut merkittävästi komission esitystä erityisesti Puolan kaudella. Komission tuottamat satelliittidataan perustuvat koko EU-alueen metsät kattavat kartat poistettiin asetuksesityksestä, koska niiden tarkkuudesta ja luotettavuudesta ei ole riittävää varmuutta. Karttojen validointi puolestaan olisi jäsenvaltioille erittäin työlästä ja kallista. Satelliitti- ja muuta kaukokartoitustietoa voi tuki käyttää hyväksi, vaikka se ei ole osana asetusta.

Samoin luovuttiin komission esittämistä indikaattoreista, joita ei ole vielä määritetty ja jotka komissio halusi tuoda myöhemmin lainvoimaisiksi komission täytäntöönpanoasetuksilla.

Kompromissiehdotuksen runko ovat jäsenvaltioiden keräämät tiedot metsistään valtakunnallisten metsien inventointien kautta. Jäsenvaltiot myös vastaavat metsätiedon harmonisoinnista yhteismitalliseksi, kuten ne nykyisinkin tekevät Euroopan kansallisten metsäninventointijien verkoston (ENFIN) avulla. Halutessaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin pyytää komissiota tekemään harmonisoinnin niiden puolesta.

Muun lainsäädännön perusteella raportoitavia indikaattoreita ei tarvitse raportoida toiseen kertaan, vaan komission pitää käyttää jo raportoituja tietoja ja julkaista ne samoin kuin se julkaisee tämän asetuksen mukaisen metsätiedon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotuksen oikeusperustana on SEUT 192 artiklan 1 kohta: Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan unionin toimista 191 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. SEUT 191 artikla koskee EU:n ympäristöpolitiikkaa.

Neuvostossa päätös tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa asiaa käsittelevät ympäristövaliokunta (ENVI) ja maatalousvaliokunta (AGRI) yhteiskokousmenettelyssä. Vastuuvalmistelijoina toimivat Emma Wiesner (Renew, SE) ENVI-valiokunnasta ja Eric Sargiacomo (S&D, FR) AGRI-valiokunnasta. Asian käsittely alkoi parlamentissa joulukuun 2024 alussa. Elsi Katainen (Renew) on AGRI-valiokunnan varjoesittelijä.

Parlamentissa oli AGRI- ja ENVI- valiokuntien yhdessä järjestämä kuuleminen 13. tammikuuta 2025. Esittelijät Wiesner ja Sargiacomo julkaisivat lausuntoluonnoksensa vähän sen jälkeen. Valiokunnat keskustelivat siitä 18. helmikuuta. Muutosesitykset piti jättää viimeistään 20. maaliskuuta. Muutosesityksiä tuli noin 1400.

Kevään ja alkukesän aikana esittelijät ja varjoesittelijät ovat pyrkineet löytämään kompromisseja, mutta niissä on edetty melko hitaasti. Tämänhetkisen arvion mukaan parlamentin täysistunto äänestää kannastaan syyskuun istunnossa. Jos niin tapahtuu, trilogiinin päästään Tanskan puheenjohtajakaudella. Tanska on alustavasti ilmoittanut, että se pyrkii saamaan trilogituloksen valmiiksi kuluvan vuoden loppuun jatkuvalla puheenjohtajakaudellaan.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio on käsitelty EU 14-metsäjaoston kirjallisessa menettelyssä 11.-13.06.2025.

EU-ministerivaliokunta 18.06.2025.

Eduskuntakäsittely

U-kirjelmän U 4/2024 vp käsittely

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 4/2024 vp 15.2.2025

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto MmVL 2/2024 vp
 Ympäristövaliokunnan lausunto YmVL 3/2024 vp
 Talousvaliokunnan lausunto TaVL 6/2024 vp

Suuren valiokunnan lausunto SuVL 2/2024 vp

Maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelu

Suuri valiokunta 18.06.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 (luonnon- ja ympäristönsuojelu) ja 15 (maa- ja metsätalous) kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lainsäädäntöehdotuksen välittömät taloudelliset vaikutukset kohdistuvat pääosin hallintoon ja toimivaltaisiin viranomaisiin. Taloudelliset vaikutukset ovat Suomen arvion mukaan lähtökohtaisesti lainsäädännön vaatimusten täyttämistä syntyviä hallinnollisia sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyviä kustannuksia.

Ehdotuksen mukaisista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Mahdollisista lisäresursseista linjataan tarvittaessa normaaliin tapaan julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa.

U-kirjelmässä U 4/2024 vp on avattu ehdotuksen vaikutuksia tarkemmin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio on ilmaissut tyytymättömyytensä tehtyihin muutoksiin ja katsoo, että komission asetusesitykselle asettamia alkuperäisiä tavoitteita ei saavutettaisi. Komission puolelta on tuotu esiin, että se saattaisi vetää pois esityksen. Päätös tästä tulisi tehdä komissarien collegiossa.

Asiakirjat

Komission asetusehdotus COM(2023) 728

Puheenjohtajavaltion kompromissiehdotus Coreper I -kokoukseen 9629/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Yksikön päällikkö, metsäneuvos Erno Järvinen (MMM/LVO) p. 029 5162150

VAHVA-tunnus

EU/1295/2023

-

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/239/2025-MMM-104

Uusitalo Laura, Fallenius Sanna-Helena

11.6.2025

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.-24.6.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.-24.6.2025 asialistalla on puheenjohtajavaltion tiedotusasioita. Asialistalle saattaa tulla myös muita asioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Asiakohta a)

i) Asetus yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ) annetun asetuksen muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa - tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Komissio antoi 10.12.2024 asetusehdotuksen yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ) annetun asetuksen muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikkeiden toimitusketjussa (COM (2024) 577 final). Asiaa on käsitelty vuoden 2025 aikana neuvoston maataloustuotteiden työryhmässä, maatalouden erityiskomiteassa ja maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Komission ehdotuksen olennaisimpia muutoksia ovat tuottajaorganisaatioita ja toimialaorganisaatioita koskevat muutokset sekä elintarvikeketjun sopimussuhteita koskevat muutokset. Lisäksi komission ehdotuksessa sisältyy mm. muutoksia maatalousalan kriisivaraukseen ja alan sektoriohjelmiin.

Neuvoston keskusteluissa niin työryhmä kuin ministeritasollakin eniten keskustelua ovat herättäneet sopimussuhteita ja tuottajaorganisaatioita koskevat kohdat. Neuvoston työssä esimerkiksi sopimuksia koskevaa ns. tarkistuslauseketta koskevaan kohtaa muutettiin siten, että yli 12 kuukauden sopimukseen tulee sisältyä tarkistuslauseke, johon viljelijät ja tuottajaorganisaatiot voivat vedota. Komission ehdotuksessa tarkistuslauseketta olisi sovellettu yli 6 kuukauden sopimukseen. Komission ehdotuksen mukaisesti kaikkien alojen toimitukset olisi kuitenkin edelleen katettava pääsääntöisesti kirjallisella sopimuksella. Neuvoston työssä myös rajattiin komission ehdottamaa ns. kilpailupoikkeusta. Neuvoston neuvottelukannan mukaan poikkeusta ei laajenneta muille kuin hyväksytyille tuottajaorganisaatioille.

Puheenjohtajavaltio Puola sai mandaatin kolmikantaneuvotteluihin Euroopan parlamentin kanssa maatalouden erityiskomitean kokouksessa 19.5.2025. Neuvottelut alkavat, kun Euroopan parlamentti saa oman kantansa valmiiksi.

ii) Asetus hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä koskevien sääntöjen rajatylittävistä täytäntöönpanosta (UTP) – tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Komissio julkaisi 10.12.2024 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi direktiivin (EU) 2019/633 täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten yhteistyöstä maatalous- ja elintarvikeketjun yritysten välisissä suhteissa esiintyvien epäilijien kauppatapojen osalta. Asiaa on käsitelty vuoden 2025 aikana neuvoston maataloustuotteiden työryhmässä, maatalouden erityiskomiteassa ja maatalous- ja kalastusneuvostossa.

Komission ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä epäilijien kauppatapojen valvonnasta maatalous- ja elintarvikeketjun yritysten välisissä suhteissa vastaavien täytäntöönpanoviranomaisten välillä. Ehdotuksella varmistettaisiin, että nämä viranomaiset voivat tehokkaasti kerätä tietoja, havaita rikkomuksia ja määrätä sakkoja tai muita rangaistuksia myös silloin, kun ostaja sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa. Ehdotus on luonteeltaan pitkälti tekninen ja lähinnä viranomaisyhteistyöhön keskittyvä.

Puheenjohtajavaltio Puola sai mandaatin kolmikantaneuvotteluihin Euroopan parlamentin kanssa maatalouden erityiskomitean kokouksessa 7.4.2025. Neuvoston mandaatissa ehdotusta oli tietyin osin täsmennetty. Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa voidaan aloittaa sitten, kun parlamentti on saanut oman kantansa valmiiksi.

iii) Muutosasetus tiettyjen viinialalla ja maustettuihin viinituotteisiin sovellettavien kaupan pitämistä koskevien sääntöjen ja alakohtaisten tukitoimenpiteiden osalta – tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Euroopan komissio antoi 28.3.2025 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 251/2014 muuttamisesta viinialan ja maustettujen viinituotteiden tiettyjen kaupan pitämistä koskevien sääntöjen ja alakohtaisten tukitoimenpiteiden osalta (COM/2025/137 final).

Ehdotus pohjautuu syksyllä 2024 viinin korkean tason työryhmän (HLG, The High Level Group on Wine Policy) joulukuussa julkaistuihin suosituksiin. Tavoitteena on toimeenpanna suosituksista ne, joiden toimeenpano on kiireellisintä ja kohtuullisen helppo

toteuttaa nopealla aikataululla. Ehdotukseen sisältyy mm. muutoksia viinin istutusoikeuksia koskeviin säännöksiin ja viinin alakohtaisiin tukitoimenpiteisiin. Komissio ehdottaa myös muutoksia alkoholittomien ja vähäalkoholisten viinien ja viinituotteiden pakkausmerkintöihin ja sallittuihin valmistustapoihin.

Asiaa on käsitelty puheenjohtajavaltio Puolan johdolla maatalouden erityiskomiteassa. Ennakkotietojen perusteella puheenjohtajavaltio pyrkii samaan neuvoston mandaatin trilogineuvotteluja varten maatalouden erityiskomitean kokouksessa 19.6.2025.

iv) Asetus tietyillä uusilla genomiteknikoilla tuotetuista kasveista sekä niistä saatavista elintarvikkeista ja rehuista - tilannekatsaus

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Euroopan Komissio julkaisi NGT-kasveja koskevan asetusehdotuksen 6.7.2023, jonka jälkeen neuvotteluja on käyty neuvoston maatalouden geenivarjoja ja innovaatioita käsittelevän työryhmän (maatalouden innovointi) kokouksissa Espanjan, Belgian, Unkarin ja Puolan puheenjohtajuuskausilla.

Uusissa genomiteknikoissa (NGT = new genomic techniques) kyse on menetelmistä, joissa kasveihin ei viedä perintöainesta joko lainkaan tai viedään vain sellaista perintöainesta, joka on peräisin samasta lajista tai lähilajista, jonka kanssa kasvi pystyisi muutenkin risteytymään. Asetusehdotus koskee siis vain sellaisia genomiteknikoita, jotka rinnastuvat luonnossa tapahtuviin mutaatioihin tai perinteiseen kasvinjalostukseen eikä se koske ns. siirtogeenisiä kasveja, joissa on vierasta perintöainesta (muuntogeeniset kasvit = GM-kasvit).

Kasvinjalostuksessa uudet genomiteknikat voisivat toimia ratkaisuna, joiden avulla voitaisiin parantaa ruokajärjestelmän muutosjoustavuutta ja kestävyyttä. Niiden avulla voitaisiin vähentää mm. maatalouden tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden tai lannoitteiden, käyttöä. Jalostuksella voidaan parantaa myös kasvien ravitsemuksellisia ominaisuuksia.

Puolan laatima kompromissiteksti NGT-asetusehdotuksesta hyväksyttiin neuvoston neuvottelumandaatiksi Coreper-kokouksessa 14.3.2025. Euroopan parlamentti hyväksyi oman neuvottelumandaattinsa 24.4.2024 ja uusi parlamentti vahvisti sen 8.4.2025.

Komission, neuvoston ja parlamentin kolmikantaneuvottelut alkoivat 6.5.2025. Lisäksi on järjestetty useita teknisen tason neuvotteluita ja viimeinen Puolan puheenjohtajuuskauden neuvottelu on suunniteltu pidettävän 30.6.2025. Puola on pitänyt epävirallisesti neuvoston tietoisena neuvotteluiden edistymisestä. Tähän mennessä ei ole ilmennyt muutospaineita neuvoston neuvottelumandaattiin, mutta vaikeimpia neuvotteluosuuksia ei ole vielä käyty läpi. Puola on toiveikas, että viimeisessä neuvottelussa kesäkuun lopussa päästään sopuun, mutta mahdollisen lopullisen sovun hyväksyminen jää Tanskan puheenjohtajuuskaudelle.

Asiakohta b) Maaseudun uudistamista ja kehittämistä käsittelevä kongressi (Poznań, 8.–10. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puola järjesti maaseudun uudistumisen ja kehittämisen konferenssin 8.–10. toukokuuta 2025 ja kyseessä oli Puolan EU:n puheenjohtajakauden suurin yksittäinen tapahtuma. Tapahtuman osallistui noin 1 500 henkilöä. Tapahtuma kokosi ministeritason osallistujia sekä maaseudun kehittämiseen osallistuvia instituutioita, paikallishallinnon edustajia, kansalaisjärjestöjä, tiedeyhteisön edustajia sekä paikallisten yhteisöjen edustajia.

Pääkeskusteluiden lisäksi tapahtumassa järjestettiin noin 20 oheiskeskustelua ja työpajaa. Puolan maatalousministeri Czesław Siekierski avasi konferenssin. Lisäksi konferenssissa puhui EU:n maatalouskomissaari Cristophe Hansen.

Konferenssin tavoitteena oli myötävaikuttaa vahvempien, verkottuneempien, vauraampien ja resiliientimpien maaseutualueiden rakentamiseen, kuten on linjattu pitkän aikavälin maaseutuvisiossa (LTVRA). Tapahtumassa valotettiin ideoita, innovatiivisia ratkaisuja, hyviä toimintamalleja sekä mekanismeja ja tukijärjestelmiä, joilla on nähty olevan erinomaisia vaikutuksia kylien ja maaseutualueiden hyväksi tilanteessa, jossa maaseutualueita haastaa globaalit uhkat ja, jossa resilienssin ja turvallisuuden vahvistaminen ovat kriittisiä. Tavoitteena oli korostaa arvoja, jonka pohjalta voidaan vastata lisääntyviin uhkien ja epävarmuustekijöihin kylien ja maaseutualueiden erityispiirteitä huomioiden, ruohonjuuritason aloitteilla ja hyödyntämällä paikallisia resursseja sekä erityisesti paikallisten yhteisöjen liikkeellepanevalla voimalla. Konferenssilla haluttiin auttaa paikallisia yhteisöjä ja ihmisiä auttamaan itseään. Ohjelmassa ja keskusteluissa korostui sekä pitkän aikavälin maaseutuvisio että tuoreen maatalouden ja ruoan vision yhteisiä teemoja, kuten naiset ja nuoret maaseutualueilla, että paikkaperusteisen politiikan ja kehittämisen tarve ja menetelmät.

Asiakohta c) EU:n maksajavirastojen johtajien 57. kokous (Varsova 6.–7. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Maksajavirastojen johtajien 57. kokous järjestettiin Varsovassa 6.–7. toukokuuta 2024. Kokous järjestetään yleensä kaksi kertaa vuodessa kussakin puheenjohtajavaltiossa. Suomea kokouksessa edusti Ruokavirasto. Kokouksessa käsiteltiin mm. maksajavirastojen toimintaan ja yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanoon liittyviä keskeisiä aiheita.

Asiakohta d) Korkean tason BIOEAST-konferenssi ja korkean tason tutkimus- ja innovaatiokonferenssi (Varsova, 11.–12. kesäkuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio Puola järjestää 11.-12.6.2025 korkean tason BIOEAST-konferenssin ja korkean tason tutkimus- ja innovaatiokonferenssin. BIOEAST-aloite on 11 Keski- ja Itä-Euroopan maan yhteinen ohjelma biotalouden vahvistamiseksi.

Konferenssi toimii keskeisenä tiede- ja politiikkafoorumina Euroopan komission uuden maatalousvision sekä biotieteiden ja biotalousstrategian kontekstissa. Tavoitteena on käsitellä kestävien maatalous- ja ruokajärjestelmien keskeisiä haasteita, maatalous- ja elintarvikesektorin vihreää ja digitaalista siirtymää sekä biotalouden kehittämistä BIOEAST- ja Keski- ja Itä-Euroopan alueilla sekä koko EU:ssa.

Tapahtuma jatkaa Unkarin puheenjohtajakauden aikana aloitettuja temaattisia keskusteluja. Se keskittyy erityisesti vesienhallintaan ja maaperään, kestäviin ruokajärjestelmiin sekä biotalouteen. Tavoitteena on edistää yhteistyötä EU:n ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden välillä sekä lisätä tieteellistä yhteistyötä akateemisten toimijoiden, päättäjien ja käytännön asiantuntijoiden välillä EU-tasolla.

Asiakohta e) Konferenssi: Maatalouden tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävä hoito (Bryssel 15. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio järjesti konferenssin maataloudelle tappioita aiheuttavien suojeltujen eläinkantojen kestävästä kannanhoidosta Brysselissä 15. toukokuuta 2025. Konferenssissa kuultiin esitykset komissiolta, tutkijoilta ja lammasalan edustajalta. Esityksissä

kuvattiin EU-lainsäädännön nykytilaa ja suden suojelutason alentamisen aiheuttamia muutoksia sekä muita EU-lainsäädännön ja rahoituksen mahdollisuuksia (ennaltaehkäisy ja kompensatit). Lisäksi esiteltiin suurpetopopulaatioiden kehitystä ja pohdittiin konfliktien rakennetta ja ratkaisuja. Tilaisuudessa käytiin rakentavaa keskustelua siitä, miten suurpetokantojen hoitoa voidaan toteuttaa kestäväällä tavalla, sopeutuen yhteiseloön kasvavien suurpetopopulaatioiden kanssa ja säilyttäen edellytykset maatalouden harjoittamiselle.

Asiakohta f) Konferenssi metsien ajankohtaisista haasteista (Varsova 29.–30. toukokuuta 2025)

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio Puola järjesti Varsovassa 29.-30.5.2025 konferenssin "Tiede ja innovaatiot kestävien metsien puolesta". Konferenssi käsitteli biotaloutta ja yhteiskunnan odotuksia mukaan lukien yhteisö- ja kaupunkimetsät. Tavoitteena oli vastata ajankohtaisiin metsäpolitiikan kysymyksiin, osoittaa oikea suunta metsätaloudelle sen yhteiskunnallisen vastuun täyttämiseksi sekä esitellä paikallisia ratkaisuja. Tapahtumaan sisältyi myös vierailu Varsovan yliopiston arboretumissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston muut asiat.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.6.2025

EU-ministerivaliokunta 18.6.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 18.6.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Asiakohta e) 9116/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 030, laura.uusitalo@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, 0295 162 073, sanna-helena.fallenius@gov.fi

Asiakohta a)

Asiakohta i) Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, 0295 162 416, pekka.sandholm@gov.fi

Asiakohta ii) Erityisasiantuntija Jouni Pynnöniemi, MMM/RO/MARY, 0295 162 354, jouni.pynnoniemi@gov.fi

Asiakohta iii) Neuvotteleva virkamies Jertta de Mazières, MMM/RO/MARY, 0295 162 113, jertta.demazieres@gov.fi

Asiakohta iv) Johtava asiantuntija Sanna Viljakainen, MMM/RO/ETU, 0295 162 037, sanna.viljakainen@gov.fi

Asiakohta b) Neuvotteleva virkamies Antonia Husberg, MMM/RO/MAKE, 0295 162 033, antonia.husberg@gov.fi

Asiakohta d) Neuvotteleva virkamies Suvi Ryyänen, MMM/TITU, 0295 162 126, suvi.ryynanen@gov.fi

Asiakohta f) Metsäneuvos Erno Järvinen, MMM/LVO/MBY, 0295 162 150, erno.jarvinen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/239/2025

Liitteet -

Viite -

Liitteet -